

LITHUANIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 17 May 2001 (afternoon)

Jeudi 17 mai 2001 (après-midi)

Jueves 17 de mayo de 2001 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Išanalizuokite vieną iš pateiktųjų tekstų:

1. (a)

O jis vaikšto po sodą. Jis, Christianus Donalitus. Jo mylista vietos pastorius. Savo rankomis pasodino šitą sodą, nupjovė žolę patvoriuose ir pastatė ant kalno bažnyčią iš lauko akmenų. Taip lapas po lapo sklaidomos didžiosios likimo knygos, jeigu... Jeigu nebūtų amtmono Ruigio, to velnio sėklos, ir jos, Marijos... Sugniaužia kumščius: prakeikta šveisterka, atsikrausčiusi pernai į Tolminkiemį, sujaukusi ramų gyvenimą. Nei dieną, nei naktį ramybės. Rankraščiai sumesti į stalčius, vis rečiau berašo draugams, vienas tik fortepijonas klauso plonų pirštų, dėliojančių aiškią širdingą melodiją: *Iš gilumos šaukiuosi tavęs, viešpatie...* Bet maldos neišklauso niekas, tiktai Marija, su kuria susitinka ir susitinka Romintės girioje. Ana Regina nieko nežino, nieko nenujaučia. Ana Regina vis dar punktualiai tvarko namus, vakarais garsiai skaito bibliją, paskui eina į savo šaltą lovą, nebesaukdama Kristijono. Viešpatie, tu matai, aš dar nenusidėjau kūnu, aš vedžiau našlę ir gražiai gyvenau su ja penkiolika metų.

Bet nesusilaikei vaikų, Kristijonai, įpėdinių nesusilaukei, kurie tavo darbą pratęstų...

15 Taip, tas teisybė... Aš sakydavau Anai Reginei, kad gerai, kad sunku būtų šeimyną maitinti, ja rūpintis...

Ir žinojai, kad tas neteisybė. Juk, krikštydamas parapijonių vaikus, pyksti dėlei jų riksmo, o labiausiai dėlei to, jog pavydi tėvams, netgi kekšėms mergoms, kurias visada negailestingai išbari – jos turi šiltą gyvybės gumulą, o tu tiktai save, savo mantą, knygas ir savo bevaisę žmoną, sėdinčią po laikrodžiais su biblija skreite.

20 – Ne, – jis purto galvą. Dabar tu burnoji, viešpatie. – Ne. Aš tikrai nenorėjau vaikų.

Todėl kad jos nemylėjai, žmogau. Nemylėjai Anos Reginos ir nieko su ja nepatyrei, o Mariją...

25 – Ne, – švokščia jis, iš pykčio daužydamas lazda obelų žiedus, – ne, ne, ne!

– Kristijonai!

Už tvoros Marija.

– Aš noriu įeiti čionai. Įleisk mane, Kristijonai.

– Įeik, – sako paniuręs.

30 Marija atlapoja vartelius ir nebeuždaro. Šiandien ne tik suknia, ji visa balta. Sustoja abu po obelia.

– Kristijonai, tėvai iš čia išsikrausto. Nejaugi tu nežinai, Kristijonai, kad jie, kad mes...

Ji spaudžia skepetaitę rankoje ir verkia be garso, tik trūkčioja plonos išbalusios rankos. O lig šiolei Marija visad juokdavosi.

35 – Ale vaikeli, – sako jis, vos krutindamas lūpas.

– Kristijonai, bėkim. Dabar pat. Bėkim į Karaliaučių, ten tavo brolis auksakalys. Jis pagelbės ir mes išvažiuosime visai iš šio krašto, Kristijonai, nesgi kitaip neįmanoma...

40 – Ką tu sakai, nelaimingoji, ką tu sakai! – rikteli jis. – Išvažiuoti? Kur aš galiu išvažiuoti nuo savo priedermių?

- Tu pats sakei, kad nevalia taip gyventi ir kaltės neturėti, lygiai kaip žvėriui kokiame be sielvarto jokio ir gėdos... Atsimeni, Kristijonai...
- Ana Regina!
- 45 – Cha, Ana Regina! Ji našlė. Jai vieta našlių namuose, Kristijonai!
- Našlių namai dar nepastatyti, Marija!
- Juo geriau mums abiem, Kritijonai, – tykiai ir švelniai, – Kristijonai, aš myliu tave šitokią, žilą ir menką. Aš myliu tave ir noriu pagimdyti tau įpėdinį.
- O, šito jau per daug. Viešpatie, mėgini mano kantrybę, siųsdamas šią moterį.
- 50 – Aš negaliu su tavim turėti vaikų, Marija...
- Kodėl?
- Aš negaliu turėti vaikų. Mūsų tauta nyksta, Marija. Ją naikina karai ir marai, ją naikina svetimųjų santuokos. O kas būtų mūsų vaikas, Marija? Šveisteris!
- Jis būtų žmogus. Jis surinktų tavo rankraščius, ir tavo metai būtų jo metai...
- 55 Jis tyliai nosisuka nuo jos. Susikūprinęs ir pasigailėtinais mažas. To negali būti. Dievas paskyrė jį šiton parapijon ganytoju, ir jis turi būti čia, auklėti ir guosti, mokyti ir barti. Marija prisiartina, atsiklaupia ir tykiai sako:
- Aš myliu tave. Ar tau maža šito – aš myliu tave. Aš nieko nepadarysiu tavo tautai, prisiekiu tau. Aš gražiai sugyvensiu su ja...
- 60 Tos moters akys pašėlusiai jaunos. Visi žaibai, kuriuos kada matė, kryžiuojasi ties galvomis. Jų šviesoje jisai suvokia: buvo vargo, buvo skurdo, buvo Karaliaučius ir nuosavas kabinetas su atversta Vergilijaus knyga, tiktai nebuvo saldaus duonos kriaukšlio – laimės per visą gyvenimą, ir jeigu...
- ...tada, prieš dešimtį metų, bažnytinė knygoj nebūtų įrašęs priesako: *Būki nekaltas, gyvenime mano!* Būki nekaltas, ir jeigu tu nekaltai nugyvensi savo dienas, tyras nueisi į kapą. Ainiai atkas dulkiną širdį, ir ji pavirs žeme. Tiktai nekaltos širdys virsta žeme, sakydavo motina, kaltųjų širdys virsta akmenimis, todėl tiek akmenų laukuose ir sunku būrams arti, akėti irgi rugius pjauti per visą rugpjūčio mėnesį.
- Atsisveikinkim, Marija.
- 70 Ji plėšo savo baltą suknelę, paskui nubėga, ir viskas taip baisu ir beprasmiška.

Birutė Baltrušaitytė, *Akmenys laukuose*, 1981.

1. (b)

Žalios Vyšnios

Kaimynų soduose prisirpo tamsios uogos,
kaimynai soduose kilnoja bokalus,
o mūsų vyšnios nusiaubtos ir nuogos,
o mūsų sodas tuščias ir tylus.

5 Kuo priviliot godžių varnėnų gaują,
kad jie pas mus atpultų su aušra?
Tegu sau švilpia, pešasi, uogauja,
prabudę juoktumės... Tik uogų nebėra.

10 Mes nesulaukėme. Pašėlęs siausmo alkis
ir baimė, kad kiti tas uogeles sules,
atvijo mus į sodą, ir mes vyšnius suvalgėm,
skubėdami, virpėdami suvalgėme žalias.

15 Sudeginom kvilai bevalę savo aistrą,
suplėšėm nejučia į trupančias dalis
palaimos nežinią. O uogos buvo aitrios,
glamonės grubios, trumpas sotulys.

Kaimynų soduose prisirpo saldžios vyšnios...

Algimantas Mikuta, *Šiandien piešime žaibus* (1973)
